

Uttalelser fra kretser og lovutvalg i forbindelse med Advokatforeningens interne høring

1. Advokatforeningens lovutvalg for konkurs, akkord, panterett, tvangsfullbyrdelse og inkasso
2. Oslo krets
3. Aust-Agder krets
4. Haugaland og Sunnhordland krets
5. Hedmark krets
6. Midt-Hålogaland krets
7. Oppland krets
8. Romerike krets
9. Sør-Rogaland krets
10. Telemark krets
11. Troms krets
12. Trøndelag krets
13. Vest-Agder krets
14. Vestfold krets
15. Østfold og Follo krets
16. Advokatforeningens lovutvalg for sivilprosess og voldgift
17. Helgeland og Salten krets

Uttalelse fra Advokatforeningens lovutvalg for konkurs, akkord, panterett, tvangsfullbyrdelse og inkasso om en evt. reversering av sammenslåingen av Oslo byfogdembete og Oslo tingrett

Det vises til høringsbrev fra Justis og beredskapsdepartementet 26.01.2022 hvor departementet foreslår å gjeninnføre domstolstrukturen fra før domstolreformen 2021 på høring, jf. Prop. 11 L (2020–2021) og Innst. 134 L (2020–2021)

Vi vil nedenfor kun kommentere forslaget om reversering av sammenslåingen av Oslo tingrett og Oslo byfogdembete (OBYF).

Advokatforeningen stilte seg negativ til forslaget om å slå sammen Oslo tingrett og OBYF i høringsrunden mars 2020. Før sammenslåingen våren 2021 og høringsrunden våren 2020, hadde spørsmålet om sammenslåing av Oslo tingrett og OBYF vært behandlet flere ganger tidligere, senest høsten 2015. Høsten 2015 mente både Domstoladministrasjonen, Advokatforeningen, andre sentrale høringsinstanser og OBYF selv at det var daværende modell (separate domstoler) som best ivaretar brukernes behov for gode og raske domstoltjenester. Advokatforeningen var både høsten 2015 og våren 2020 kritisk til en sammenslåing av Oslo tingrett og OBYF. Som Advokatforeningen ga uttrykk for under høringsrunden våren 2020, gjorde de samme hensyn seg gjeldende i 2020 som tidligere behandlinger.

Lovutvalget står også i dag ved sin tidligere høringsuttalelse og mener at beslutningen om sammenslåing var og er feil, uten støtte fra det alt vesentligste av brukerne og uten reell faglig begrunnelse. Lovutvalget mener fortsatt at det er sannsynlig at den høye kvaliteten og spesialistkompetansen fra OBYF innen konkurs-, skifte-, tvangs-, og forføyningssaker, vil utvannes, spesielt over tid.

Når vi likevel ikke stiller seg bak et forslag om å reversere sammenslåingen av Oslo tingrett og OBYF på nåværende tidspunkt, skyldes det at det er for tidlig å vurdere konsekvensene av en sammenslåing. I løpet av det knappe året som har gått har aktiviteten, særlig innen konkurs- og rekonstruksjonssaker, vært kunstig lavt som følge av myndighetenes tilsagns- og støtteordninger. Aktiviteten forventes imidlertid å øke i takt med at disse ordningene avtar. Heller ikke rekrutteringsevne vil det være mulig å måle på kort sikt.

Vi har dessuten forståelse for at en reversering vil være for krevende og uhensiktsmessig for OBYF på nåværende tidspunkt.

Lovutvalget mener at konsekvensene av en sammenslåing må utredes etter at det har gått tilstrekkelig med tid til å disse. I mellomtiden er vi opptatt av å bevare og videreføre den høye kvaliteten og spesialistkompetansen fra OBYF. Foreningen vil som et minimum forutsette at OBYFs saksområder fortsatt organiseres i én eller flere egne avdelinger i Oslo tingrett, jf. domstolloven § 19 fjerde ledd. Dette er i tråd med anbefalingene fra Justis- og beredskapsdepartementet i Prop. 11 L (2020–2021) for å sikre videreføring av kompetansen ved OBYF.

ADVOKATFORENINGEN

OSLO KRETS

Deres ref.:

Dato: 19. april 2022

Vår ref.:

Høringsuttalelse – Endringer domstolstruktur

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 26. januar 2022 vedrørende Hurdalsplattformen, hvor regjeringen utgått av Arbeiderpartiet og Senterpartiet har foreslått endring i domstolstrukturen, herunder å gjeninnføre domstolstrukturen fra før domstolsreformen 2021.

Advokatforeningen Oslo krets avgir følgende høringsuttalelse:

1 Innledning

Advokatforeningen Oslo krets har en særinteresse tilknyttet forholdene i Oslo. Nærværende høringsuttalelse knytter seg dermed kun opp mot Oslo domstolkrets. I Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat omhandles forholdene i Oslo i liten grad utover at det enkelte steder nevnes at Oslo byfogdembete og Oslo tingrett har blitt sammenslått. Konsekvensen av at domstolstrukturen, slik den var fra før domstolsreformen 2021, gjeninnføres vil for Oslo bety at Oslo byfogdembete og Oslo tingrett tilbakeføres som to separate domstoler.

Advokatforeningen Oslo krets innga høringsuttalelse i forbindelse med domstolsreformen gjennomført i 2021. Advokatforeningen Oslo krets stilte seg den gang negativ til forslaget om sammenslåing av Oslo byfogdembete og Oslo tingrett. Oslo byfogdembete og Oslo tingrett ble dog sammenslått med virkning fra 26. april 2021. Sett i lys av at sammenslåing allerede har funnet sted, med den virkning at både de ansatte hos tidligere Oslo byfogdembete og Oslo tingrett (nå Oslo tingrett), samt brukerne av domstolen, har innrettet seg etter sammenslåingen, stiller Advokatforeningen Oslo krets seg negativ til forslaget om reversering av sammenslåingen, noe vi vil begrunne nærmere i det følgende.

2 Hensynet til de ansatte

Slik Advokatforeningen Oslo krets oppfatter det har både de ansatte hos tidligere Oslo byfogdembete og tidligere Oslo tingrett innrettet seg etter sammenslåingen.

Tidligere Oslo byfogdembete består i dag av to egne rettsavdelinger i Oslo tingrett. Dommere, konsulenter, rådgivere og saksbehandlere i de to byfogdavdelingene innehar fortsatt sin spesialkompetanse innen konkurs, rekonstruksjon, arv og skifte, tvangsfullbyrdelse, gjeldsordning, notarial og midlertidig sikring. Byfogdavdelingene har også, etter sammenslåingen, fått flere saksbehandlere. Byfogdavdelingene har videre beholdt egen ekspedisjon i Oslo tinghus. Administrasjonsavdelingen er etter sammenslåingen felles for byfogdavdelingene og tidligere Oslo tingrett.

Det er sannsynlig at en reversering av sammenslåingen vil medføre unødvendig tidsbruk knyttet til ytterligere endringer hos de ulike avdelingene. Når sammenslåingen først har funnet sted og det nå er om lag ett år siden det skjedde, vil en reversering trolig føre til nok en belastende omorganisering for de ansatte, både hos byfogdavdelingene og tidligere Oslo tingrett. Av hensyn til de ansatte hos dagens Oslo tingrett, herunder for å unngå merbelastning ved ytterligere omorganisering, bør derfor ikke reversering av sammenslåingen finne sted.

3 Økonomiske hensyn

Advokatforeningen Oslo krets er ikke kjent med hvilke kostnader sammenslåingen av tidligere Oslo byfogdembete og Oslo tingrett førte til. Det antas dog at kostnadene ved omorganiseringen ikke kan ha blitt spart inn på tiden som har gått siden sammenslåingen fant sted.

Reversering av sammenslåingen vil føre til ytterligere omorganisering, både av dommere og saksbehandlere, samt av dagen felles administrasjonsavdeling. Advokatforeningen Oslo krets antar at kostnadene forbundet med slik ytterligere omorganisering vil være høye. Ved sammenslåing og deretter reversering av sammenslåing vil de påløpte kostnadene ha vært uten nytte. Av økonomiske hensyn bør derfor ikke endring av domstolstrukturen i Oslo finne sted.

4 Hensynet til brukerne av Oslo byfogdembete

Slik Advokatforeningen Oslo krets oppfatter det har også brukerne av Oslo tingrett, både de private og profesjonelle, innrettet seg etter sammenslåingen.

Sett i lys av at byfogdavdelingene utgjør to egne rettsavdelinger i Oslo tingrett og har beholdt egen ekspedisjon har det, for brukerne av tingretten, ikke fremstått som at det har funnet sted store endringer ved domstolstrukturen i Oslo. Brukerne har allikevel måttet ta i bruk nye adresser og forholde seg til nye rutiner og har i løpet av året som har gått siden sammenslåingen fant sted blitt vant til disse. Av hensyn til brukerne, spesielt de profesjonelle, bør reversering av sammenslåingen ikke finne sted, da slike endringer så kort tid etter sammenslåingen vil føre til unødvendig tidsbruk ved nok en innarbeidelse av nye rutiner.

5 Fullfaglighet vs spesialkompetanse

Den faglige spesialiseringen i Oslo tingrett er i dag ivaretatt ved at tingretten er organisert på en slik måte at tidligere Oslo byfogdembete er organisert i to egne avdelinger. Advokatforeningen Oslo krets opplever at slik organiseringen er lagt opp i dag ivaretas den faglige spesialkompetansen som dommere og saksbehandlere hos byfogdavdelingene innehar. Dagens organisering bidrar også til at den gode og tette kontakten mellom retten og de profesjonelle brukerne (blant annet oppnevnte bostyrere/medhjelpere) har blitt opprettholdt. Slik tett kontakt er nødvendig og bidrar til en hensiktsmessig og kostnadseffektiv avvikling av saker.

I Advokatforeningen Oslo krets sin høringsuttalelse i fm domstolsreformen gjennomført i 2021 uttrykte Oslo krets en bekymring for at det, ved en sammenslåing, vil være sannsynlig at den velutviklede og ledende kompetanse som da befant seg ved tidligere Oslo byfogdembete innen konkurs-, skifte-, tvangs- og forføyningssaker ville utvannes. Til tross for at dagens organisering av Oslo tingrett så langt har ivaretatt spesialkompetansen, er det fortsatt grunn til å frykte at den erfaringen som har blitt opparbeidet hos dommere og saksbehandlere ikke så lett ivaretas, og heller ikke utvikles videre, når tiden går uten at det foreligger nærmere bestemmelser om tiltak for ivaretagelsen av slik

spesialkompetanse. Forsvinner spesialkompetansen, er det nærliggende å anta at sakene i byfogdavdelingene vil bli undergitt en lengre behandlingstid, og at avgjørelsene materielt sett kan bli mindre gode. Dette vil være til stor belastning for dagens brukere av domstolen, både for næringslivet og for de private.

Byfogdavdelingene behandler dessuten en mengde kompliserte sakstyper, som i mange tilfeller følger prosessregler utenfor tvisteloven. Byfogdavdelingene hos Oslo tingrett er også å anse som en ressurs for landets øvrige domstoler. Byfogdavdelingene besitter meget høy kunnskap om materielle spørsmål på de angjeldende rettsområdene og har den største praktiske erfaring med håndtering av slike saker. Byfogdavdelingenes rolle som veileder og forbilde er verdifull. Dette gjelder ikke kun saksområder som er særegne for Oslo.

Advokatforeningen Oslo krets vil påpeke at det er meget viktig at organiseringen av tingretten, slik den er i dag, opprettholdes også for fremtiden. Dette av hensyn til at spesialkompetansen, som innehas av dommere og saksbehandlere hos byfogdavdelingene, ikke forsvinner eller vannes ut.

Advokatforeningen Oslo krets vil derfor foreslå at det nedfelles bestemmelser om organisering og administrering av tingretten, for å ivareta skillet mellom byfogdavdelingene og tingrettens øvrige rettsavdelinger, slik at den spesialkompetansen som i dag ligger hos byfogdavdelingene ivaretas.

6 Oppsummering

Advokatforeningen Oslo krets slutter seg ikke til forslaget om endring av domstolstrukturen ved reversering av sammenslåingen i Oslo.

Advokatforeningen Oslo krets vil allikevel påpeke at det fortsatt er en viss fare for at den verdifulle spesialkompetansen, som i dag ligger hos byfogdavdelingene, ikke vil holdes vedlike og dermed på sikt vil bli utvannet dersom det ikke nedfelles bestemmelser om organisering og administrering av tingretten.

Sendes Advokatforeningen fra Aust-Agder krets

INNSPILL FRA ADVOKATFORENINGEN AUST-AGDER KRETS – REVERSERING AV DOMSTOLSREFORMEN

Innledningsvis ønsker Aust-Agder krets å understreke at kretsen var svært godt fornøyd med Aust-Agder tingrett. Kretsen er likeledes svært godt fornøyd med Agder tingrett og rettsstedet i Arendal, og det er sterk tillit mellom medlemmene i foreningen og tingretten.

Vi finner innledningsvis grunn til å minne om det som ble uttalt av justiskomiteens innstilling til Endringer i domstolloven (domstolstruktur), jf. Innst. 134 L (2020-2021) side 18, andre spalte:

«Flertallet understreker at Aust-Agder tingrett ikke er en liten tingrett, men en domstol med 21 medarbeidere, hvorav 8 dømmende årsverk. Ingen av argumentene regjeringen anfører er gjeldende for tingretten i Arendal. Aust-Agder tingrett er en svært effektiv domstol som overholder alle lovpålagte frister. Heller ikke Domstolkommisjonen har vurdert at det er nødvendig å endre tingretten i Arendal.»

Domstolsreformen så langt har gitt lite merkbare konsekvenser for kretsens medlemmer og våre klienter.

For Aust-Agder krets er det avgjørende at dømmende virksomhet i Arendal/Østre Agder består. Dette vil selvsagt også påvirke videre utviklingsstrategier for advokatvirksomheten knyttet til Arendal rettssted.

Østre Agder er en region med et næringsliv i sterkt vekst, som må forventes å medføre sterk befolkningsvekst i regionen i årene fremover. Det vil være svært uheldig for det rettsøkende publikum, som delvis allerede har lang reisevei, om man på sikt skulle ende opp med at nærmeste tingrett for regionen ligger i Kristiansand.

Kretsen ønsker å fremheve at ordningen som er i dag, med leder i Lister og nestleder i Arendal, etter det vi forstår ikke er en ordning som er nedfelt noe sted. Vi kan ikke se at det ligger noen klare føringer på fordeling av de administrative oppgavene mellom de tre rettsstedene. Det vil derfor være usikkerhet omkring hvordan administrering av ledelsen vil se ut på lengre sikt. Kretsens frykt er at det kan skje en gradvis overgang til mer fokus på rettsstedene i vest, på samme måte man har opplevd med offentlig virksomhet i andre sammenhenger.

Når det gjelder tilgjengeligheten for det rettsøkende publikum, er vi enige i at det foreløpig ser ut til å være som tidligere. Men også på dette punktet er kretsen bekymret for at det på sikt vil bli et press på flytting av saker ut fra effektivitets- og kapasitetshensyn m.m., jf. erfaringen fra Agder lagmannsrett der rett i økende grad settes i Skien eller Kristiansand, og ikke i Arendal til tross for at saken gjelder anke over dom fra Aust-Agder tingrett.

Vi ser at andre instanser i sine høringsinnspill har trukket frem både sakstilfang og kompetanse som begrunnelse for domstolsreformen, særlig med henblikk på Særdomstolutvalgets utredning (NOU 2017:8 *Særdomstoler på nye områder?*). Vårt inntrykk er at tidligere Aust-Agder tingrett fremstod like godt rustet faglig til å håndtere f.eks. barnelovsaker/barnevernssaker som det Arendal rettssted gjør i dag som del av Agder tingrett. Når det gjelder eventuelt fremtidig krav til antall dommere for å kunne behandle ulike saker, kan debatten like gjerne dreie seg om tilføring av embeter til kvalitativt gode tingretter med en størrelse egnet til å stå på egne ben. Det fremstår for øvrig også noe søkt om tingrettsdommerne som sitter på Arendal rettssted skal være kompetente til å behandle foreldretvister om de administrativt er del av Agder tingrett, mens de ikke anses å ha denne kompetansen om de igjen skulle bli del en selvstendig domstol.

Domstolen har formidlet at det har vært nedgang i saksmengden. Dette vil naturlig kunne svinge, jf. også at regionen som vi viser til er i sterkt vekst. Slik vi oppfatter det, er det heller ikke slik at nedgang i sakstilfang har vært markant øst i Agder i forhold til andre tingretter.

I forhold til fagmiljø som også har vært fremhevet i debatten, er vår erfaring at det lenge før reformen var etablert var et godt samarbeid mellom Aust-Agder tingrett og tingrettene i vest. Blant annet har det i flere år vært arrangert fagdag knyttet til foreldretvister, der både advokater, dommere og sakkyndige har vært invitert og har bidratt. Eventuell reversering stenger ikke for faglig samarbeid på tvers av rettskretser. Det samme gjelder for oppgradering i forhold til digitalisering osv.

Aust-Agder krets mener det foreligger sterke tungtveiende grunner for at Arendal rettssted må bestå også i et lengre perspektiv. Dersom det ikke blir besluttet gjeninnføring av tidligere domstolstruktur i Agder, forutsetter vi at det legges som en klar premiss at Arendal skal bestå som eget rettssted, og med dagens bemanning hva gjelder både dommere og administrativt personale. Det må unngås at stadig flere oppgaver og etterhvert besatte stillinger flyttes fra Arendal rettssted til Kristiansand. I motsatt fall vil konsekvensen bli den samme – en «sniknedleggelse» av Arendal rettssted med tilhørende begrensninger i rettssikkerheten til det rettssøkende publikum knyttet til Arendal rettssted.

En eventuell endring av domstoloven, som fastsetter at alle spørsmål vedrørende etablering, opprettholdelse eller avskaffelse av faste rettssteder skal besluttet av Kongen i statsråd, med Stortingets kontroll, er viktig i så henseende og skal sikre en demokratisk prosess. Dette hindrer imidlertid ikke en utvikling i retning av økt press på sentralisering og innsparing. Kretsen tiltrer på dette punktet Agder tingretts høringssvar der det under punkt *«XI Sikring av dømmende virksomhet ved alle våre rettssteder»* foreslås en lovfesting av rettsstedene i Agder.

Arbeid med en eventuell lovendring vil imidlertid ta tid, og det er usikkert om man vil få gjennomslag for en slik lovfesting av rettsstedene.

Aust-Agder krets ønsker å fremheve tidligere erfaringer fra sammenslåingsprosesser, der det har blitt en gradvis overflytting av virksomhetene fra Arendal til Kristiansand. Domstolsreformen er gjennomført uten at rettsstedene er lovfestet, og uten at det ligger klare føringer på fordeling av administrative oppgaver, med tilhørende usikkerhet knyttet til hvordan administrering av ledelse vil se ut på lengre sikt.

Aust-Agder tingrett var et resultat av sammenslåingen av tre mindre domstoler (Holt, Nedenes og Sand tingretter) i 2004, og hadde således allerede tatt nødvendige grep for å sikre god faglig styrke, effektivitet og tilgjengelighet for det rettssøkende publikum. På tidspunktet for domstolsreformen var Aust-Agder tingrett en svært effektiv, veldrevet og velfungerende domstol som overholdt alle lovpålagte frister. Slik Aust-Agder krets ser det var derfor argumentene for gjennomføring av domstolsreformen lite treffende for Aust-Agder tingrett.

For å sikre trygghet for et sterkt rettssted i Arendal mener derfor Aust-Agder krets at domstolsreformen bør reverseres, slik at tidligere Aust-Agder tingrett igjen blir en selvstendig tingrett.

Høring om endring i domstolstrukturen

Høringssvar fra Haugaland og Sunnhordland krets av Den Norske Advokatforening

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets brev av 26. januar 2022 med bilag.

I brevet oppfordres «*alle som ønsker å komme med sitt syn på strukturspørsmålet*» om å inngi høringssvar. Med dette inngis følgelig høringssvar fra Haugaland og Sunnhordland krets av Den Norske Advokatforening (heretter omtalt som «kretsen»).

Styret i kretsen behandlet høringsbrevet i styremøte 29.03.2022. Kretsens medlemmer var i forkant gjort kjent med høringsbrevet og gitt anledning til å komme med innspill/uttalelser. I tillegg ble høringsbrevet diskutert under kretsens årsmøte 17.03.2022, hvor 32 av kretsens 111 medlemmer deltok.

Kretsen er mot Justis- og beredskapsdepartementets forslag om reversering av domstolsreformen av 2021. Kretsens er for fortsatt sammenslåing av tidligere Haugaland tingrett og Sunnhordland tingrett, til nye Haugaland og Sunnhordland tingrett, med fortsatt virksomhet på begge rettssteder der de tidligere tingretten holdt til.

Kretsen reagerer på at regjeringens utgangspunkt er at de gamle rettskretsene skal gjeninnføres (med unntak for domstoler der domstolleder, kommunene i rettskretsene og de tilsatte gjennom sine tillitsvalgte er enige om å opprettholde dagens struktur). Dette særlig i lys av at domstolsreformen av 2021, som er basert på en 600 siders lang og grundig utredning, skal reverseres på grunnlag av et 13 siders langt høringsnotat

Kretsen opplever domstolsreformen av 2021 som en effektiviserings- og rettssikkerhetsreform. Forslaget om reversering fremstår derimot som ren distriktspolitikk.

Dagens ordning har kun fungert i cirka et år. Det er benyttet betydelige midler til å få ordningen, herunder dataløsninger på plass. For kretsen fremstår det som meningsløst å reversere dagens ordning, og benytte ytterligere betydelige midler til dette, før vi ser hvordan dagens ordning fungerer.

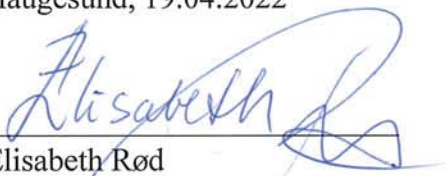
Kretsen mener domstolsreformen av 2021 må prøves ut over tid, slik at vi ser hvordan den fungerer på sikt. For kretsen er det viktig å beholde dagens ordning med tingrett både i Haugesund og i Stord. Det er sentralt å beholde den lokale forankringen, og opprettholdelse av begge rettsstedene under felles ledelse vil gi grunnlag for samarbeid, og en god totalutnyttelse av ressursene, slik at klienter blir godt ivaretatt i hele kretsen.

Domstolkommisjonen anbefalte større faglige miljøer og viste til at dette var viktig særlig for de sårbare gruppene og at det er viktig at tingretten har et tilstrekkelig stort barnefaglig miljø å behandle barnesakene. Kretsen mener dagens struktur stryker behandlingen av barnesakene i domstolen. Kretsen bemerker seg at høringsnotatet mangler kunnskapsgrunnlag knyttet til hvordan en reversering vil kunne påvirke barnesakene, og hvorvidt en reversering kan være til barns beste.

Kretsen ser klare fordeler med å etablere et større miljø, både blant dommerne og de øvrige tilsatte. Når domstolen får flere å spille på, er den ikke like sårbar med tanke på f.eks. sykdom, habilitetsproblematikk osv. I tillegg kan ressursene utnyttes på tvers av rettsstedene. Et større miljø sikrer også økt kompetanse og fremstår dessuten mer attraktivt med tanke på fremtidig rekruttering.

Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl oppfordres og utfordres derfor til i stedet for å bruke tid og ressurser på å reversere domstolstrukturen, heller ser nærmere på salærsatsen, stykkprisordningen, ankesilingsreglene, og for å få på plass systemer for opptak i hoved- og ankeforhandling slik det ble besluttet i 2018.

Haugesund, 19.04.2022

Elisabeth Rød

Leder Haugaland og Sunnhordland krets
av Den Norske Advokatforening

DEN NORSKE ADVOKATFORENING

HEDMARK KRETS

NO 875 661 302

HØRINGSUTTALELSE VEDRØRENDE FORSLAG OM REVERSERING AV DOMSTOLSREFORMEN

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat om endringer i domstolstruktur av 26.01.2022 med høringsfrist innen 26.04.2022.

Advokatforeningen Hedmark Krets syn

Hedmark Krets advarer mot en reversering av domstolsreformen som ble vedtatt av Stortinget i 10. desember 2020.

I første omgang ble det vedtatt å legge ned ca 2/3 av tingrettene, men etter protester fra flere hold, kom man frem til en mellomløsning der man i dag har opprettholdt de allerede bemannede rettsstedene som var før reformen, men med en sentralisert felles administrasjon.

I vår rettskrets som i dag heter Østre Innlandet tingrett, ligger nå tidligere Hedmarken tingrett, Sør-Østerdal tingrett og Nord-Østerdal tingrett.

Kretsen har per i dag ikke hørt om noen negative konsekvenser etter reformen fra brukere, dommere eller advokater. Tvert imot ser vi det som en klar fordel at de tre tidligere tingrettene nå er slått sammen.

I dag har man et langt beredere fagmiljø blant dommerne, som sikrer en mer felles juridisk praksis og forståelse. Reformen hindrer eventuelle lokale forskjeller, som igjen fører til en mer forutsigbar domstol og større rettsikkerhet for brukere av den.

Videre har reformen ført til en effektivisering av domstolen, ved at man i dag har en felles administrasjon der ressursene lettere kan bli fordelt på de forskjellige rettsstedene.

I dag betyr dette at rettsstedene fortsatt består etter domstolsreformen, men med bredere faglig tyngde og med en mer effektiv saksbehandling.

Vi kan ikke se at en reversering fører noe positivt ved seg. En reversering vil ikke bare føre til mindre fagmiljøer og dårligere effektivering, det vil også ha en større kostnad der alle nåværende felles digitale plattformer og epostkontoer må endres. Videre må nåværende administrasjonsstruktur oppløses.

Man kan heller ikke se at forslag til endring har noe faglig støtte, og det bør være et sterkt signal til Regjeringen at et samlet fagmiljø som har sitt virke i domstolene advarer mot en reversering.

DEN NORSKE ADVOKATFORENING

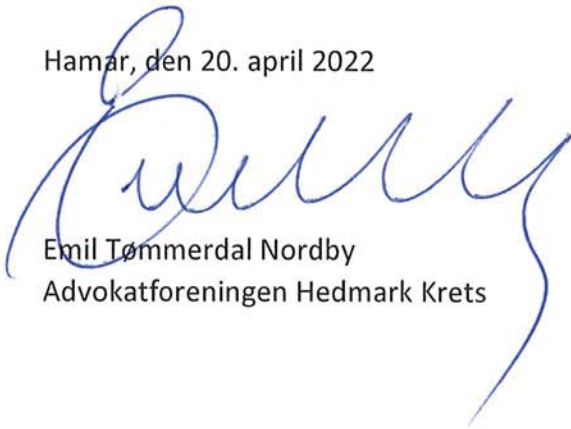
HEDMARK KRETS

NO 875 661 302

En reversering vil heller ikke være til det beste for brukere. Det er ikke noe poeng at en bruker eventuelt må ha litt lengre reisevei til domstolen og at man ikke føler en nærhet til den. De aller fleste er aldri i retten, og om man er det, er det sjeldent så ofte at det vil by på noen større praktiske problemer.

Domstolsreformen er ung, og man bør i det minste gi det noe mer tid, for deretter å evaluere den på et bredt og grundig faglig nivå. Det er leit om en reversering gjøres med bakgrunn i billige politiske argumenter uten en bred faglig støtte fra de aktører som har sitt arbeide i og rundt domstolene.

Hamar, den 20. april 2022

Emil Tømmerdal Nordby
Advokatforeningen Hedmark Krets

HØRINGSSVAR FRA MIDT-HÅLOGALAND KRETS AV DEN NORSKE ADVOKATFORENING

I høringsuttalelse 2. juni 2020 støttet Midt-Hålogaland krets av Den Norske Advokatforening de overordnede formål omtalt i NOU 2019: 17, styrkelse av rettssikkerheten, sikre fortsatt høy tillit til domstolene og bedre ressursutnyttelsen i tingrettene.

Men middelet, sammenslåing av tingretter og nedleggelser av rettssteder, ble det ikke gitt støtte til. At resultatet til slutt ble utvidelse av rettskretser i stedet for nedleggelser av rettssteder, endrer ikke på vårt standpunkt. Vi støtter forslaget om å gjeninnføre domstolstrukturen slik den var før reformen i 2021. Det kan nevnes at mens det tidligere var en unison motstand mot sammenslåing av tingretter og nedleggelse av rettssteder, er det i dag et klart flertall for reverseringsspørsmålet.

Det skytes her inn at den reform som ble vedtatt av Stortinget i desember 2020 ikke var utredet og langt mindre gjenstand for høring. Den vedtatte reformen fortøner seg som et budsjettforlik. Domstolene er en av de tre statsmaktene. Det må kunne kreves at endringer av domstolstrukturen undergis en betryggende og transparent behandling. Dette er et politisk ansvar.

I vår krets er det nå fire rettssteder og to tingretter. Midtre Hålogaland tingrett har rettssteder i Narvik, Harstad og Sortland. For reise mellom rettsstedene er det kun personbil som er alternativet. Det er om lag halvannen times kjøring mellom hvert av rettsstedene. Skal en dommer reise fra Sortland til Narvik er reisetiden drøye to timer.

Salten og Lofoten tingrett har rettssted i Svolvær og Bodø. Det eneste reelle reisealternativet er fly. Fra dørterskel til dørterskel er reisetiden om lag halvannen time.

At man nå, i ressursutnyttelsesøyemed, har mulighet til å flytte på dommere mellom de ulike rettsstedene har klart også en økonomisk side. Det er kostbart å reise. Og det er belastende å reise. Man må ikke komme dit hen at det blir vansker med å rekruttere tingrettsdommere til tingretter med flere rettssteder. Eller enn verre at nedleggelser av tingretter eller sammenslåing av rettssteder tvinger seg frem av budsjettmessige årsaker. Vi har liten eller ingen tillit til at Domstoladministrasjonens iver i så måte er mindre i 2022 enn det den var i 2020.

Som det pekes på i høringsnotatet pkt 3.1 er stedlig ledelse noe helt annet enn sentralisert ledelse, med de konsekvenser dette kan ha for eksempel arbeidsmiljøet. Og vi mener det må presiseres at stedlig leder må være en embetsdommer, ikke en rent administrativ funksjon.

Å åpne for flere embetsdommere på bekostning av dommerfullmektigstilling, vil ikke bare redusere behovet for å bruke dommerfullmektiger i barnesaker. Det åpner også for utnyttelse av mulighetene som ligger i rettsmeklingsinstituttet uten at inhabilitetsproblematikk melder seg. Og dersom meklingen blir resultatløs, er man sikret at også domsavsigelsen i mer krevende saker treffes av en godt faglig kvalifisert dommer med erfaring.

Midt-Hålogaland krets vil likevel føye til at reformen som ble vedtatt av Stortinget i desember 2020 har vist at samarbeid mellom rettssteder lar seg gjøre. Og at dette samarbeidet har viktige og positive virkninger for særlig et av de overordnede formål, bedre ressursutnyttelse i tingrettene.

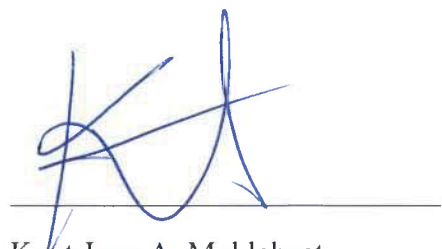
Det forutsettes derfor at man ikke bare nøyer seg med en gjeninnføring av domstolstrukturen slik den var før reformen. Det må også vedtas bestemmelser i domstolsloven, tvisteloven og straffeprosessloven som åpner for mer fleksibilitet og kompetansedeling enn det det er rom for etter gjeldende regler. Man bør for eksempel ikke være fremmed for tanken om å kunne innhente kompetanse i en sak på tvers av landsdelene, og ikke operere med geografiske begrensninger slik dagens ordning innebærer. Men hovedregelen må være at sakene behandles av dommere med lokalkunnskap.

Helt avslutningsvis kommenteres et spørsmål av betydning dersom det besluttes å ikke gjeninnføre Lofoten tingrett som en egen rettskrets, alternativt at den opprettholdes under felles ledelse.

Hverken i politisk, økonomisk eller samfunnsmessig sammenheng har Lofoten pleiet forholdet til Salten. Havstykket mellom Bodø og Lofoten, Vestfjorden, har naturlig ført til et tettere samarbeid, særlig mellom Lofoten og Vesterålen, men også mot Ofoten og Harstad, i sum gjerne betegnet som Midtre Hålogaland. Dette er det tettest befolkede området i Nord-Norge.

Bakgrunnen for at Lofoten tingrett endte under felles ledelse med Salten tingrett er uklar og mangler lokal forankring. Dersom Lofoten tingrett ikke gjeninnføres som egen rettskrets, eller den blir liggende under felles ledelse, bes det om at tingretten vurderes på linje med det som var Vesterålen, Ofoten og Trondenes tingrett.

Leknes 19. april 2022

Knut-Inge A. Myklebust

Leder Midt-Hålogaland krets av Den Norske Advokatforening

HØRINGSUTTALELSE FRA OPPLAND KRETS AV ADVOKATFORENINGEN

– ENDRING AV EKSITERENDE DOMSTOLSTRUKTUR

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets brev av 26. januar 2022 med bilag.

Advokatforeningen Oppland krets har følgende syn på høringen etter at medlemmene ble oppfordret og invitert til å komme med innspill og etter at saken ble behandlet på årsmøtet.

Advokatforeningen Oppland krets ønsker ikke en endring / reversering av eksisterende domstolstruktur. I gamle Oppland fylke førte sammenslåing av domstolene på Gjøvik, Lillehammer, Fagernes og Vågå til opprettelsen av Vestre Innlandet tingrett. Rettsstedene ble opprettholdt og reformen medførte dermed ikke nedleggelse av domstoler noe sted. Sorenskriver Ingjerd Thune er i dag administrativ leder for hele tingretten.

Det er ingen advokater i kretsen som har meldt fra om at reformen har hatt noen negative konsekvenser. Ved innføring av reformen var Oppland krets opptatt av å få beholde rettsstedene, særlig fordi de er viktige for nærhet til befolkningen og ikke minst for tilstedeværelsen av lokale advokater. I og med at reformen ikke medførte nedleggelser av noen rettssteder var disse forholdene fortsatt ivaretatt.

Advokatforeningen Oppland krets mener at domstolsreformen har fått virke i for kort tid til at man kan trekke konklusjoner på hvilke virkninger den har hatt ennå. Enkelte advokater har likevel allerede merket at det er en økt fleksibilitet ved beramming av rettssaker, fordi saken kan berammes på et annet rettssted. Domstolen har ved berammingen spurt prosessfullmektigene om man kan akseptere at saken går på et annet sted hvis det gjør det mulig å gjennomføre saken tidligere. På samme måte har enkelte opplevd at dommere som til vanlig holder til på et rettssted gjennomfører saker på andre rettssteder. Begge disse virkningene medfører en mer effektiv ressursutnyttelse.

Vi tror videre at større faglige miljøer både for dommere og personalet vil være en fordel for rettssikkerheten og for saksbehandlingen.

Advokatforeningen Oppland krets mener det er feil bruk av ressurser å endre nåværende struktur.

Med hilsen

Lars Braastad
leder

for styret i Advokatforeningen Oppland krets

HØRINGSUTTALELSE FRA ADVOKATFORENINGEN ROMERIKE KRETS – REVERSERING AV EKSISTERENDE DOMSTOLSTRUKTUR

Vi viser til Justis- og Beredskapsdepartementets høringsnotat om endringer i Domstolstruktur (reversering av domstolsreformen), publisert den 26.01.2022, med høringsfrist den 26.4.2022.

Denne høringen er utarbeidet av Advokatforeningen Romerike krets. Kretsstyret består av Brede Gundersen (leder), Ruth Nying Frøland, Ole Kristian Ringnes og Annette Rygg.

Advokatforeningen Romerike krets støtter ikke en reversering av eksisterende domstolstruktur.

Nedenfor vil vi knytte noen kommentarer til enkelte prinsipielle forhold.

Vår krets og våre domstoler

Advokatforeningen Romerike krets og dens medlemmer har i all hovedsak sitt virke knyttet til Romerike og Glåmdal tingrett, med rettsstedene Lillestrøm, Eidsvoll og Kongsvinger. Før domstolsreformen besto kretsens domstoler av Nedre Romerike tingrett og Øvre Romerike tingrett med rettsstedene Lillestrøm og Eidsvoll. Rettsstedene er de samme men nå med en felles administrasjon. Romerike og Glåmdal tingrett er en stor domstol og de som sokner til tingretten befinner seg i et relativt begrenset geografisk området. Øvre og Romerike tingrett hadde før domstolsreformen samme Sorenskriver og vår krets er nok mindre berørt av sammenslåingen en andre kretser.

Om Justis- og beredskapsdepartementets begrunnelse

Advokatforeningen Romerike krets mener departementets forslag om reversering av domstolsreformen er ukløkt. Høringsnotatet er tynt. En reversering av en svært kostbar reform fortjener en bredere utredning en Justis- og beredskapsdepartementets 13 sider høringsnotat med synsing. Det nevnes i den sammenheng at reformen er bygget på en over 600 sider utredning, herunder domstols kommisjonens utredning NOU 2019: 17 og Riksrevisjonens undersøkelser om saksbehandlingstid i domstolene.

Justis- og beredskapsdepartementet påpeker helt riktig i innledningen til høringsnotatet

«at utfordringsbildet i domstolen er sammensatt. Det er utfordringer knyttet til lang saksbehandlingstid, fagmiljøene i mindre domstoler er sårbare og saker som involverer sårbare parter, som for eksempel barn , avgjøres i for stor grad av dommerfullmektiger. De samlede ressursene bør utnyttes på en god måte.»

Domstolsreformen er ment å virke slik at de samlede ressursene skal utnyttes på en bedre måte. Domstolene blir mer fleksible og kan i dag enkelt trekke på ressurser fra de ulike rettssteder som ikke var mulig under den tidligere domstolstruktur. Større domstoler gir tentativt et bedre fagmiljø og større domstoler gjør det lettere å sette erfarne dommere i saker som involverer sårbare parter.

Domstolsreformen har ikke rukket å fylle ett år enda, og har ikke rukket å oppnå sin tiltenkte gevinst. Det er for tidlig å trekke konklusjoner om saksbehandlingstid og stordriftsfordeler. Men det er lite tvil om at reformen har gitt domstolen og rettsstedene bedre fagmiljø. I tillegg påpekes det at man lettere kan unngå inhabilitet og at man lettere vil kunne gjennomføre rettsmekling.

Et av de viktigste politiske begrunnelsene i regjeringens forslag er å sikre tilgjengelige tjenester for innbyggerne i hele landet. Denne begrunnelsen har neppe stor betydning for Romerike og Glåmdal tingrett. De færreste innbyggere er storbrukere av rettsapparatet. Folk flest bruker ikke domstolene i hverdagen. Statistisk sett vil enhver voksen innbygger ha et gjøremål i domstolen 0,5 ganger i livet. Romerike og Glåmdal tingretts tre rettssteder ligger alle innenfor maks 1,5 timers kjøretur fra den ene enden av kretsen til den andre. De fleste innbyggere vil i dag ha maks 30 min kjøretur til nærmeste rettssted. Alle tre rettssteder ligger i tillegg lett tilgjengelig med kollektivtransport. En oppsplitting av de tre rettsstedene til egne separate domstoler vil ikke kunne forsvare den ressursbruk som kreves.

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Kostnadene med en reversering av domstolsreformen vil være stor. Regjeringen anslår selv i høringsnotatet en kostnad på 75 millioner kroner og en årlig ekstraavgift på 35 millioner kroner. Dette er kostnader som kunne vært anvendt på annen bedre måte. Og antagelig blir kostnadene langt høyere.

En annen side som Advokatforeningen Romerike krets er opptatt av er den administrative kostnaden med nedetider i domstolen som igjen vil kunne medføre store restanser som det tar lang tid å ta igjen. Domstoladministrasjonen har uttalt i sitt høringssvar at

«uavhengig av hvilket scenario som blir aktuelt vil domstolene og brukerne oppleve planlagte nedetider for fagsystemet Lovisa og en rekke øvrige IT-systemer. Dette vil påvirke alle domstoler fra Høyesterett til jordskifterettene og ikke bare de rettskretser som eventuelt skal reverseres.

Avslutning/oppsummering

Advokatforeningen Romerike krets mener det er uklokt og feil bruk av ressurser å gjeninnføre domstolstrukturen fra før domstolsreformen 2021. Advokatforeningen Romerike krets mener at reversering av domstolsreformen bare må gjennomføres dersom det foreligger tungtveiende faglige eller andre relevante hensyn som tilsier at en reversering vil gi økt rettssikkerhet for befolkningen, bedre fagmiljø og en bedre rettsutnyttelse. Det er ingen argumenter i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat som skulle tilsi at en reversering av domstolsreformen vil ha en slik positiv virkning, snarere tvert imot.

Advokatforeningen Romerike krets har merket seg at viktige fagmiljøer er sterkt kritisk til den foreslåtte endring. Både Barneombudet og Domstoladministrasjonen har pekt på viktige uheldige konsekvenser ved forslaget. Regjeringen oppfordres til å lytte til disse.

Forslaget i høringsnotatet fremstår som justispolitisk dårlig begrunnet og økonomisk uansvarlig. Advokatforeningen Romerike krets anbefaler å beholde eksisterende domstolstruktur slik at den kan få virke og oppnå sin tiltenkte positive effekt.

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.: 22/371
Vår ref.:

Dato: 19. april 2022

HØRINGSUTTALELSE – REVERSERING AV EKSISTERENDE DOMSTOLSSTRUKTUR

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 26.01.2022, og vil med dette inngi høringsuttalelse til regjeringens forslag om reversering av eksisterende domstolsstruktur.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets støtter ikke en reversering av eksisterende domstolsstruktur. Nedenfor vil vi knytte noen kommentarer til enkelte prinsipielle forhold, og forhold som berører Sør-Rogaland krets spesielt.

Den tredje statsmakt

Regjeringen har i Hurdalsplattformen gitt uttrykk for at en reversering av eksisterende domstolsstruktur vil være utgangspunktet for landets domstoler, men at unntak fra dette kan gjøres for domstoler der domstolleder, kommunene i rettskretsen og de ansatte gjennom sine tillitsvalgte er enige om å opprettholde dagens struktur.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets mener på prinsipielt grunnlag at videreføring av eksisterende struktur ikke bør være avhengig av et slags samtykke fra rettskretsens kommuner. Det at en kommune, stor eller liten, skal kunne avgjøre hvorvidt Sør-Rogaland tingrett skal bestå eller ei, er etter vår oppfatning problematisk. For det første fordi domstolene skal fatte avgjørelser i tvister hvor kommunene er part. Av den grunn bør ikke domstolene være avhengig av kommunenes velvilje. For det andre fordi et slikt utgangspunkt tilsier at lokaldemokratiet skal bestemme utformingen av den tredje statsmakt på tingrettsnivå.

Denne prinsipielle problemstillingen kommer ikke på spissen hva gjelder Sør-Rogaland tingrett, ettersom alle kommuner og tillitsvalgte så vidt vi kan skjønne ønsker å beholde eksisterende struktur. Men prinsipielt mener Advokatforeningen Sør-Rogaland krets at denne form for beslutningsmyndighet er uheldig.

Domstolen har blitt styrket – særlig om kretsens minste rettssted

I høringsbrevet foreslår departementet å gå tilbake til gammel struktur og samtidig bevilge mer penger for å styrke lokale domstoler slik at de skal være mindre sårbare. Vi er av den oppfatning at eksisterende domstolstruktur nettopp har hatt denne effekt. I vår krets er det naturlig å vise til tidligere Dalane tingrett

som eksempel, og hvordan dette rettsstedet så langt er påvirket av ny domstolsstruktur.

Dalane tingrett i Egersund er en liten domstol i Sør-Rogaland krets. Før reformen holdt den til i gamle rettslokaler, med én sal, én sorenskriver, og én dommerfullmektig. Med strukturreformen av 2021 - har Dalane tingrett nå fått en langt mer forutsigbar posisjon. Det blir satset på Egersund rettssted. Det ses etter nye og bedre lokaler i Egersund, og det er god tilgang på dommere. Dommere fra Stavanger og Sandnes behandler saker i Egersund ved behov. Per i dag er det en dommer, og fra høsten to dommere med fast arbeidssted i Egersund. Et større dommerkollegium gjør at partene i en sak får tildelt en dommer med den erfaring saken krever, og kapasiteten i domstolen er en helt annen fordi ressursutnyttelsen på tvers av rettssteder gir den fleksibiliteten domstolen trenger. Sør-Rogaland tingrett har for eksempel svært god barnefaglig kompetanse blant dømmende årsverk - kompetanse som nå er tilgjengelig på tvers av rettssted i kretsen. Dommerfullmektigen i Egersund behandler ikke lenger barnelovsaker og barnevernsaker. Det rettsøkende publikum har, etter vårt synt, fått et bedre tilbud med nåværende struktur, og rettsikkerheten styrkes.

Flere har uttrykt frykt for at strukturreformen fra 2021 over tid vil føre til en nedbygging av virksomheten ved mindre rettssteder. Dette synes å bli brukt som argument for å gå tilbake til gammel struktur, selv om alle rettssteder fortsatt består under ny reform. Vår oppfatning er at det lokale rettssted Egersund - som er vår krets' minste rettssted - er styrket gjennom reformen. Sør-Rogaland tingrett har tatt på alvor det politiske ønske om å beholde – og derav også satse – på alle de tre rettsstedene i regionen. En slik satsing har latt vente på seg med gammel reform. Ordningen det vurderes å reversere tilbake til var slik sett en større trussel for rettsstedets eksistens enn hva eksisterende struktur har vært, og fortsatt vil være.

I forkant av domstolsreformen var nok flere advokater, særlig ved kretsens minste tingrett, skeptiske til ny reform. Det var usikkert hva som ville skje med rettsstedene, om disse over tid ville bli nedprioritert, og enkelte spurte seg om advokat- og dommermiljøene ville konsentreres ytterligere i de store byene. Nå når sammenslåingen er et faktum, og reformen har begynt å vise sin gevinst, fungerer det svært godt i vår region. Tilbakemeldingen fra advokater som den gang var kritiske, er at en reversering av reformen nå vil være svært uklokt. Advokater med sitt virke i Egersund melder om at reformen utelukkende har hatt positive effekter. Vi har ikke fått negative tilbakemeldinger på ny reform.

Ett felles bo- og arbeidsmarked

Stedlig ledelse og lokal forankring er av departementet trukket frem som et viktig politisk hensyn i spørsmålet om reversering. For Sør-Rogaland krets har dette hensynet begrenset relevans. Sør-Rogaland er ett felles bo- og arbeidsmarked. Avstandene er små og lokale forskjeller mindre. Vi opplever det på ingen måte problematisk for den stedlige ledelse eller lokale forankring at vi i dag ikke lenger har tre sorenskrivere i regionen, men én sorenskriver og én nestleder.

Advokatforeningens samarbeid med domstolen

Advokatforeningens medlemmer som en sentral del av rettens aktører, har etablert faste samarbeidsmøter med Sør-Rogaland tingrett. Det er positivt at rettens aktører – dommere, påtale og advokater – møtes for å diskutere ulike problemstillinger som dukker opp i og utenfor rettssalen. Å ha et felles grunnlag for arbeidet, på tvers av rettssted, er forutsigbart. Nå treffer vi en stor tingrett hvor vi kan ta opp innspill som er viktig for våre medlemmer, fremfor å ta det opp med flere sorenskrivere. Det er mindre risiko for at det utvikler seg ulik praksis. Sør-Rogaland er i ett felles bo- arbeidsområde, og vi har fordeler med at det blir likere rutiner, bedre tilgjengelighet og behandling i domstolene.

Oppsummering

Høringsnotatet fremhever flere steder behov for tiltak for å bøte på negative virkninger, dersom strukturen før reformen i 2021 gjeninnføres. Eksempelvis behovet for å redusere sårbarheten til mindre domstoler, sikre effektiv ressursutnyttelse og god nok kvalitet på tjenestene.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets mener at departementet forslag om å reversere ny reform med den prislapp det har, for så å bevilge ytterligere 20 millioner kroner for å bøte på de ulempene gammel struktur vil føre med seg, fremstår svært lite hensiktsmessig. Ulempene gammel struktur hadde – som for eksempel lang saksbehandlingstid og fristoverskridelser, utsettelse grunnet mangel på dommere, bruk av dommerfullmektiger i barnesaker, inhabilitet, dårlig fysisk arbeidsmiljø - er etter vår oppfatning langt på vei bedret med ny reform. Vi antar at flere av de nevnte fordeler ikke er unike for Sør-Rogaland krets, og at flere domstoler kan vise til positive virkninger av eksisterende reform.

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets foreslår at det primære tiltak for å bøte på, eller unngå disse negative virkningene er å beholde eksisterende domstolstruktur. La den virke, og la den oppnå sin tiltenkte gevinst.

Med vennlig hilsen

Ann Mari Risvoll Winterhus-Fjeld
styreleder

for styret i Advokatforeningen Sør-Rogaland krets

Kopi: Advokatforeningen v/ Hovedstyret

Til Advokatforeningen

Dato 19. april 2022

Høring av endringer i domstolstruktur

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 26.01.2022, og e-post av 27.01.2022 hvor Advokatforeningen ber om innspill fra kretsene innen 19.04.2022.

Advokatforeningen i Telemark avga høringsuttalelse den 14.05.2020 til Advokatforeningen forut for domstolsreformen, og det vises til denne uttalelsen som følger vedlagt.

Domstolstruktur i Telemark

Etter domstolsreformen er Telemark i dag én rettskrets, både hva gjelder tingrett og jordskifterett. Forut for reformen var det tre tingrettskretser og to jordskifterettskretser, hhv Nedre Telemark tingrett og Nedre Telemark jordskifterett med rettssteder i Skien, Aust-Telemark tingrett med rettssted på Notodden, og Vest-Telemark tingrett og Øvre Telemark jordskifterett samlokalisert med rettssted i Kviteseid. Samtlige fire rettssteder er opprettholdt etter reformen.

Endringsforslag

Departementet foreslår å gjeninnføre strukturen for domstolene slik den var før domstolsreformen i 2021. Videre foreslås lovendring for å sikre lokal stedlig ledelse for samtlige domstoler, og departementet ønsker å iverksette tiltak for å legge til rette for bedre samarbeid mellom domstoler og for å redusere sårbarheten i mindre domstoler.

Vårt syn

Som i tidligere høringsrunder har kretsstyret oppfordret medlemmene til å uttale seg, og flere høringsuttalelser har innkommet. Høringsuttalelsene vedlegges. Som det fremkommer av uttalelsene er det et stort engasjement blant advokater i Øvre Telemark for å reversere reformen. De opplever dels at rettstilbudet allerede har blitt sentralisert mot Skien, og uttrykker stor bekymring for videre nedbygging av rettstilbudet i Øvre Telemark på sikt.

Ovennevnte uttrykk for engasjement samstemmer med det inntrykket kretsstyret sitter med. Enkelte medlemmer i Grenlandsområdet har riktignok på prinsipielt grunnlag gitt uttrykk for verdien av større domstoler, men uten at dette har gitt større utslag i engasjement da spørsmålene har liten betydning for deres hverdag. På bakgrunn av store avstander og et spredt befolkningsgrunnlag, mener kretsstyret

fortsatt at det bør være to selvstendige domstoler i Telemark.

Ved å slå sammen tidligere Aust-Telemark tingrett og Vest-Telemark tingrett, og lokalisere ny tingrett for eksempel i Seljord vil Øvre Telemark fortsatt ha tilgang på et akseptabelt rettshjelpstilbud. Tingretten bør være samlokalisert med jordskifteretten for å sikre bærekraftige domstoler, og de bør ha felles rettskretser.

Med vennlig hilsen

Heidi Amlie Grindem

Leder, Telemark krets

Vedlegg:

Høringsuttalelse fra 14.05.2020, samt innspill fra advokater i kretsen

ADVOKATFORENINGEN

TELEMARK KRETS

Advokatforeningen

v/ Øyvind Precht-Jensen

Deres ref.: Tekst her.

14.mai 2020

Vår ref.:

NOU 2019:17 – Domstolstruktur

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 02.03.2020, og epost av 05.03.2020 hvor Advokatforeningen ber om innspill fra kretsene innen 15.05.2020.

Telemark - Dagens domstolstruktur

Telemark har i dag tre tingrettskretser, hhv Nedre Telemark tingrett i Skien, Aust-Telemark tingrett på Notodden og Vest-Telemark tingrett i Kviteseid. Av befolkningsgrunnlaget på ca. 175 000, sogner ca. 14 000 til Vest-Telemark tingrett, ca. 30.000 til Aust-Telemark tingrett og resterende til Nedre Telemark tingrett.

Samlet dekker rettskretsene et areal på noe over 15 298 km², hvorav 7 698 km² hører under Vest-Telemark tingrett, 4 340 km² under Aust-Telemark tingrett og resterende 3 260 km² under Nedre Telemark tingrett. Til sammenligning har tidligere Vestfold fylke et areal på 2 225 km². Det er store avstander i Telemark og kollektivtilbudet er begrenset. Kjøretiden med bil fra Rjukan og Haukeli til Skien er henholdsvis 2 t og 20 min, og 2 t og 40 min. Geografien gir således naturlig forklaring på hvorfor Telemark har vært delt mellom flere tingretter.

I forlengelsen av dette kan nevnes at Vinje er landets fjerde største hyttekommune, og av 30 964 registrerte fritidsboliger i Telemark, befinner 12 538 seg i rettskretsen til Vest-Telemark tingrett og 8 525 i rettskretsen til Aust-Telemark tingrett.

Videre har Telemark to jordskifteretter, Nedre Telemark jordskifterett i Skien og Øvre Telemark jordskifterett i Kviteseid. Øvre Telemark jordskifterett er samlokalisert med Vest-Telemark tingrett, men har en noe større rettskrets. Øvre Telemark jordskifterett dekker om lag 2/3 av arealet i Telemark og arbeidsmengden er i stor grad knyttet til selve geografien.

Agder lagmannsrett har hovedsete i Skien.

Advokatforeningen - Telemark krets

Medlemsmassen i Advokatforeningen i Telemark teller om lag 100 advokater, og de langt fleste av disse har tilhold i Nedre Telemark, særlig i de befolkningsrike kommunene Skien og Porsgrunn. I øvre Telemark er det om lag 15 advokater.

Sett i forhold til innbyggertall er det om lag dobbelt så mange advokater per innbygger i Nedre Telemark sammenlignet med Øvre Telemark, nærmere bestemt om lag 1 500 innbyggere per advokat i Nedre Telemark og om lag 3 000 innbyggere per advokat i Øvre Telemark.

Endringsforslag

Domstolkommisjonens flertall foreslår én rettskrets for førsteinstans i Telemark, slik å forstå at tingrett og jordskifterett skal være samlokalisert i Skien. Hva gjelder Agder lagmannsrett

foreslås rettskretsen utvidet til å omfatte Buskerud tingrett og deler av Vestre Viken jordskifterett.

I høringsbrevet fra departementet lanseres et alternativt forslag hvor tingrettenes rettskretser blir sammenslått, men at rettsstedene blir opprettholdt. Kviteseid og Notodden foreslås således videreført som lokalisering for avholdelse av lokalt tilknyttede saker, og departementet åpner for lovfesting av selve rettsstedene og minimumsbemanning.

Høringsbrevet omtaler imidlertid ikke jordskifteretten eller lagmannsretten, og domstolkommisjonens forslag må derfor kommenteres på selvstendig grunnlag.

Vårt syn

- Ad kommisjonens forslag om én rettskrets i Telemark

Sentralisering av domstolene har vært tema flere ganger tidligere, og med sin desentraliserte struktur har domstolene i Telemark vært under press.

Senest i 2015 var det spørsmål om å slå sammen Aust-Telemark tingrett med Nedre Telemark tingrett.

Advokatforeningen avga i den forbindelse høringsuttalelse, og følgende utdrag hitsettes:

«Kretsstyret har deretter behandlet saken og vil fremheve følgende momenter:

- *Prosesskostnadene øker. Med kun en tingrett i Telemark, som legges til Skien, vil en allerede lang reisevei bli enda lenger. Offentlig kommunikasjonstilbud er stedvis dårlig utbygd. Lang reisevei vil kunne nødvendiggjøre enten overnatting eller kortere rettsdager, og da med fare for at antall rettsdager øker.*
 - *Dersom domstolen flytter, vil det gjøre det mindre attraktivt å etablere seg som advokat i distriktet. Dette vil være konkurransevidende, og det vil på sikt kunne medføre at en allerede lav advokatdekning blir enda lavere. Det er verken det rettsøkende publikum eller advokatstanden tjent med.*
 - *Terskelen for å avholde befaringer blir høyere.*
 - *Lokalkunnskapen svekkes.*
- (...)

Dette er momenter som et samlet kretsstyre har forståelse for og stiller seg bak. (.....)

I forlengelsen av dette tilføyes at de hensyn som taler for/mot en sammenslåing, i stor grad ville vært forent dersom det var valgt en løsning med en Øvre og en Nedre Telemark tingrett. Det naturlige ville da vært at Vest-Telemark tingrett og Aust-Telemark tingrett hadde blitt slått sammen. Disse to tingretter har i dag til sammen 5 dommerårsverk, hvorav 2 dommerfullmektiger.

Hadde Øvre Telemark tingrett eksempelvis vært lagt til Seljord, ville det ligget midt i den nye rettskretsen. Ved en slik løsning ville det også vært tilnærmet sammenfall mellom kretsene til tingrettene og dagens jordskifteretter.»

Kretsstyret har også i denne runden oppfordret medlemmene til å uttale seg, og én høringsuttalelse har innkommet. Høringsuttalelsen vedlegges og kretsstyret slutter seg til denne. At ikke flere uttalelser er innkommet tolkes ikke som mangel på engasjement, men heller at saken står i samme stilling og at man har vært gjennom dette flere ganger før.

Kretsstyret har ikke endret syn siden 2015 og mener det er grunnlag for å opprettholde en selvstendig tingrett i øvre del av Telemark, fortrinnsvis samlokalisert med jordskifteretten slik kommisjonen går inn for. Som i 2015 har tingrettene i Øvre Telemark til sammen 5 dommerårsverk, hvorav 2 dommerfullmektiger. Jordskifteretten har 2 dommerårsverk og normalt en dommerfullmektig.

Kretsstyret mener det er viktig med faglige sterke og uavhengige domstoler som gjør at befolkningen opprettholder den nødvendige tilliten til domstolen, samtidig som avstanden til domstolen ikke bør være for stor fra der folk bor. Domstolen må oppleves tilgjengelig for alle. Hvor mange dommere det bør være for at en domstol er faglig sterk nok, er det slik vi ser det ikke et entydig svar på. Domstolsadministrasjonen og dommerforeningens styre har hevdet at 10 dømmende årsverk sikrer kvalitet, men flere av de foreslåtte opprettede domstolene vil ha lavere bemanning, så det kan ikke være et absolutt tall for når en domstol er tilstrekkelig bemannet. Erfaringer som enkelte advokater allerede har, er at retten er mer tilbakeholdne med å gjennomføre befaring når domstolen er langt unna, om ikke dommeren vurderer beviset å være av avgjørende betydning. Dette er et rettssikkerhetsproblem.

I de tilfeller befaring gjennomføres kan rett settes ute i distriktet, men det avstedkommer korte rettsdager, da dommerne skal kunne returnere innen rimelig tid. Flere rettsdager medfører økte kostnader for klienten.

Som pekt på i 2015 frykter kretsstyret at også advokattilbudet i øvre Telemark vil svekkes ytterligere ved en sentralisering av domstolene til Skien. Trolig vil tildeling av saker, f. eks bostyreroppgaver, forsvarer, og bistandsadvokatoppdrag, bli gitt til advokater som har kort reisevei til domstolen. For klientene vil det også være uforholdsmessig kostbart å engasjere en advokat med lang reisevei til domstolen i forbindelse med prosessoppdrag.

Sentralisering av advokatbistand vil ha negativ effekt på retts hjelpstilbudet, og eksempelvis for ressursvake klienter vil avstanden i seg selv kunne øke terskelen for å ta kontakt med advokat.

- Ad departementets forslag; En rettskrets med flere rettssteder

Departementets forslag om å opprettholde Kviteseid og Notodden som rettssteder under Telemark tingrett, er etter kretsstyret sin oppfatning en lite fremtidsrettet løsning for Telemark. Vest-Telemark tingrett har minimumsbemanning og til dels overkapasitet, med en sorenskriver og en dommerfullmektig, mens Aust-Telemark tingrett har tre dommerårsverk. Med sentralisering av administrasjonsoppgaver mv. til Skien vil grunnlaget svekkes ytterligere. Kretsstyret legger således til grunn at opprettholdelse av Kviteseid og Notodden som rettssteder fremstår sårbart og lite bærekraftig, og det vil være grunn til å frykte at rettsstedene blir nedlagt innen kort tid.

Videre antas at departementets forslag vil ha tilnærmet samme sentraliserende effekt på advokatstanden som en nedleggelse, da en legger til grunn at advokatenes arbeidsoppgaver i stor grad vil springe ut fra tingrettens hovedkontor.

- Ad kommisjonens forslag om utvidelse av Agder lagmannsrett sin rettskrets

Hva gjelder kommisjonens forslag om å utvide Agder lagmannsrett sin rettskrets til å omfatte Buskerud tingrett og deler av Vestre Viken jordskifterett, er kretsstyret av den oppfatning at de medlemmer som blir berørt av forslaget er nærere til uttale seg om dette.

Konklusjon

Det bør være to selvstendige tingretter i Telemark.

Ved å slå sammen Aust-Telemark tingrett og Vest-Telemark tingrett, og lokalisere ny tingrett for eksempel i Seljord, vil øvre del av Telemark fortsatt ha tilgang på et akseptabelt rettshjelpstilbud.

Tingretten bør være samlokalisert med jordskifteretten for å sikre bærekraftige domstoler.

Med vennlig hilsen

Heidi Amlie Grindem
Leder, Telemark krets

Synspunkter vedrørende reversering av domstolsreformen

Troms krets viser til synspunkter avgitt til Advokatbladet i forbindelse med deres kartlegging om hvordan reformen oppleves i Advokatforeningens kretser.

- **I hvilken grad opplever du at advokatene i din krets slutter opp om domstolsreformen?**
 - Synes å være en god oppslutning - negative innspill er ikke mottatt.
- **Er det stor enighet innad i kretsen om reformen? Hvis ikke, hva består uenighetene av?**
 - Når det nå har fått satt seg litt, virker det å være enighet om å bevare ny struktur. Det virker å ha bidratt positivt i tingrettene, med større miljøer og muligheter til å spille på tvers.
- **Hvilke konsekvenser (positive og negative) har reformen evt. fått for advokatene i kretsen, slik du vurderer det?**
 - Av positive konsekvenser – raskere beramming av saker slik vi oppfatter det.
- **Er det ditt inntrykk at advokater i kretsen din er for eller imot å reversere domstolsreformen? Hva er årsakene til dette?**
 - Vårt inntrykk – så langt vi har grunnlag for å trekke konklusjoner - er at advokatene er mot reversering.

En reversering innebærer mer støy og uro for domstolene. Om ikke enhver organisasjonsmodell er optimal, bør man i det minste ha noe kontinuitet. Domstolene må få jobbe innenfor de nye rammene i en periode for å kjøre det inn og se om domstolsreformen hadde noe for seg.

Med vennlig hilsen

Brynjar Østgård
leder i Troms krets

Uttalelse til Den norske Advokatforening fra Trøndelag krets:**VEDRØRENDE HØRING OM ENDRINGER I DOMSTOLSTRUKTUR****1. INNLEDNING**

Viser til Advokatforeningens e-post av 27.01.22 hvor kretsstyrene inviteres til å gi sine innspill til høringsuttalelsen innen den 19.04.22.

I Trøndelag krets er henvendelsen behandlet som følger:

- Alle kretsens medlemmer er invitert til å komme med skriftlige innspill til styret.
- Det er mottatt tre skriftlige innspill hvorav ett representerer fire advokater på Steinkjer
- Denne uttalelsen er behandlet av styret

2. SPØRSMÅLET OM GJENINNFØRING AV TIDLIGERE DOMSTOLSSTRUKTUR**2.1 Domstolreformen i Trøndelag**

Før domstolreformen var det fire rettskretser i Trøndelag; Sør-Trøndelag, Fosen, Inntrøndelag og Namdal. Av disse hadde Sør-Trøndelag tingrett og Fosen tingrett felles domstolleder.

I Trøndelag krets sitt innspill til domstolreformen i mai 2020 ble det argumentert for at Inntrøndelag tingrett uansett tilfredsstilte de faglige kravene til selvstendig domstol slik det var fremstilt i NOU 2019:17. Det ble derfor argumentert med at Inntrøndelag tingrett burde bestå som en egen domstol.

I høringen så man mindre betenkeligheter ved nedlegging av Fosen tingrett fordi fagmiljøet på Fosen i stor grad var knyttet til Sør-Trøndelag tingrett og allerede hadde felles ledelse. Det var større betenkeligheter ved nedleggelse av Namdal tingrett av hensyn til geografisk avstand i den nordlige delen av fylket. Det ble derfor foreslått som et alternativ til nedleggelse at Namdal tingrett ble sammenslått med Inntrøndelag tingrett.

I den domstolreform som ble gjennomført, besto de fire tingrettene som rettssteder under Trøndelag tingrett.

2.2 Innspill til høring om reversering av domstolreformen

I to av innspillene som styret har mottatt fra kretsens medlemmer, argumenteres det for en reversering av domstolreformen.

Det ene innspillet vektlegger at domstolene skal være der folk bor, og at administrative beslutninger også skal fattes der det rettssøkende publikum befinner seg. Hva gjelder spørsmålet om kvalitet og rettssikkerhet, argumenteres det for at dette kan ivaretas ved bruk av flere dommere og færre dommerfullmektiger.

I det andre innspillet som argumenterer for reversering, argumenteres det for at Inntrøndelag tingrett reetableres med egen sorenskriver. Det vises til at nye Trøndelag tingrett er en svært stor domstol både hva gjelder geografi og befolkning. Samarbeidet mellom advokatene/det rettssøkende publikum og domstolen er da vanskeligere å ivareta på en like god måte som tidligere. Det er også vist til at advokatene har et inntrykk av at en god del felles oppgaver er sentralisert og styrt fra Trondheim selv om Steinkjer består som rettssted. Det er også vist til at domstolen har mistet ett dømmende årsverk til Trondheim. Det er vist til at Inntrøndelag tingrett før reformen også tilfredsstilte kravene til størrelse og faglig kompetanse for å kunne bestå som egen tingrett.

Avslutningsvis er det i innspillet vist til at dersom Namdal tingrett ikke vil kunne gjenopprettes som egen domstol, vil det være et godt alternativ å sammenslå Namdal tingrett og Inntrøndelag tingrett til Nord-Trøndelag tingrett.

Et av innspillene argumenterer sterkt mot en reversering av reformen. I dette innspillet legges det vekt på at økt kompleksitet gir behov for større og sterke fagmiljø i domstolen. Det påpekes også at større enheter gir større rettsenhet, både hva gjelder avgjørelsene og avviklingen av saker. Avslutningsvis påpekes at å reversere en reform som var ønsket av de fleste aktører innen rettsvesenet vil være sløseri.

2.3 Bemerkninger til de enkelte deler av høringsnotatet

2.3.1 Foreslått endring i adgangen til felles ledelse

Det er foreslått en innskrenking i adgangen til å bestemme at flere domstoler skal ha felles ledelse. Hensynet med denne innskrenkingen synes å være at en slik løsning vil være i strid med det politiske målet om å reversere reformen.

Fra Trøndelag krets vil man bemerke at dersom reformen reverseres, vil en løsning med felles domstolledelse kunne opprettholde små domstoler som egne rettssteder. Det vil derfor kunne motvirke at små domstoler på lengre sikt blir nedlagt. Av hensyn til det rettssøkende publikum må det være av større interesse å opprettholde en domstol som et rettssted. Det å foreslå og innsnevre muligheten for en mer hensiktsmessig drift av hensyn til politiske mål synes verken godt nok gjennomtenkt eller begrunnet.

2.3.2 Forslag om tiltak for bedre samarbeid om styrking av sårbare domstoler

Det foreslås at større bevilgninger til domstolene vil øke antallet embetsdommere som igjen vil gi en lavere andel dommerfullmektiger. Det er videre foreslått å fortsette med digitaliseringsarbeidet for å øke effektiviteten.

Det bemerkes fra Trøndelag krets at disse tiltakene vil være nødvendig for å styrke de små domstolene ved en eventuell reversering.

Det er videre konkret foreslått å endre domstolloven § 38 slik at det ikke lengre skal være et vilkår om at partenes og domstolenes syn må innhentes for å kunne beslutte overføring av en sak til en annen domstol.

Trøndelag krets støtter ikke dette forslaget. Hovedhensynet bak forslaget om reversering av reformen, er at beslutningene skal tas lokalt, og at det rettssøkende publikum skal ha en lokal

forbindelse til domstolen. Den foreslåtte endringen vil kunne medføre uforutsigbarhet for aktørene i de konkrete sakene som kan rammes av dette. Det vil kunne være tilfeldig hvilke saker som overføres til en annen domstol, og dette vil medføre stor risiko for at parter i samme rettskrets får en svært ulik behandling av sine saker. Dette kan også påføre tilfeldige parter svært store økte kostnader som følge av at saken må behandles av en annen rettskrets.

I og med at rettsstedene ble opprettholdt i reformen, behandles fortsatt sakene lokalt ved det tinghuset som saken tidligere hørte inn under, med mindre partene har samtykket til at saken behandles ved et annet tinghus. Dersom en reversering kan medføre at sakene, uten partenes samtykke, overføres til en annen domstol, oppnås ikke hensikten med reverseringen.

I høringsnotatet foreslås også en ordning med felles saksinntak for flere rettskretser.

Fra Trøndelag krets bemerkes at også dette forslaget vil være i strid med intensjonene bak den foreslåtte reverseringen. Dette vil blant annet utfordre den enkelte domstolsleders selvstendighet og styring av ressursene. Dersom hensynet til lokalkunnskap er et viktig hensyn for en eventuell reversering, påpekes at lokalkunnskap er særskilt viktig ved saksinntak med hensyn til hvilke aktører som involveres.

2.3.3 Barnesakene

Departementet ber om høringsinstansenes innspill til tiltak for å ivareta barns rettssikkerhet i domstolstrukturen.

Dersom reformen blir reversert vil det være særskilt viktig at mindre domstoler tilføres bevilgninger for å ansette tilstrekkelig med embetsdommere slik at man unngår å benytte dommerfullmektiger i saker etter barneloven og barnevernloven.

Av hensyn til barns rettssikkerhet bør det også vurderes å benytte to sakkyndige i disse sakene. Det vises herunder til at ved bruk av sakkyndige i straffesaker, så benyttes to sakkyndige.

2.4 Øvrige bemerkninger

Det fremgår av Hurdalsplattformen at en avgjørelse om å beholde dagens struktur må ha bred støtte hos domstolleder, kommuner og tillitsvalgte i rettskretsen. Det legges imidlertid ikke opp til en ytterligere høring eller prosess knyttet til kartleggingen av domstollederens, kommunenes og de tillitsvalgtes syn.

Fra Trøndelag krets bemerkes at høringsuttalelser fra aktørene i domstolene bør få vesentlig større vekt i vurderingen enn innspill fra kommunene. Man kan ikke se at de enkelte kommunene nødvendigvis har tilstrekkelig innsikt og kompetanse til å vurdere hva som gagnar rettssystemet og rettssikkerheten for kommunens innbyggere. Den reform som ble gjennomført har opprettholdt rettsstedene og har derfor ikke hatt stor betydning for arbeidsplassene i distriktene. Det kan også være tilfeldig hvilke kommuner som inngir høringsuttalelser da ikke alle kommuner er berørt av reformen.

Høringssvar – Domstolstrukturen i Agder

Kort om Vest-Agder Krets

Advokatforeningen Vest-Agder Krets omfatter tidligere Vest-Agder fylke, fra Kristiansand i øst, til Flekkefjord i vest. Kretsen består av ca 200 medlemmer, hvor den klart største majoriteten holder til i Kristiansand. I tillegg er det advokatpraksiser i størrelsesorden 1-5 advokater i Vennesla, Mandal, Lyngdal, Farsund/Vanse og Flekkefjord.

Den klare hovedvekten av medlemmenes opptreden for domstolen skjer for Agder tingrett, og da primært rettsstedene i Kristiansand og Farsund, tidligere Kristiansand og Lister tingrett.

Kretsens syn på domstolsreformen

Bakgrunn

Det var sterke motforestillinger innad i kretsen til forslaget som ble fremmet av Domstolskommisjonen i delrapport av 01.01.2019, hvor Lister tingrett ble foreslått nedlagt. Etter kretsens syn ville dette både ha ført til tap av statlige arbeidsplasser, men også medført en vesentlig svekkelse av tilgangen til juridiske tjenester i Lister-regionen. Gjennom forhandlingene i Stortinget, ble det imidlertid gjort vesentlige justeringer i forslaget, hvor man opprettet Agder tingrett med tre likestilte rettssteder (Farsund, Kristiansand og Arendal). Selv om disse grepene var en klar forbedring fra det opprinnelige forslaget, forble det en uttalt skepsis blant kretsens medlemmer om hvordan dette ville fungere i praksis, og en bekymring for at dette kun var en forsinkelse av en fremtidig nedleggelse av (gamle) Lister tingrett.

Erfaring så langt

Agder tingrett har nå eksistert i nokså nøyaktig ett år. Tilbakemeldingene fra medlemmene er gjennomgående positive. I forbindelse med høringen har kretsleder har avholdt egne møter, kommunevis, med medlemmene vest for Kristiansand, og strukturen var et sentralt tema på kretsens årsmøte i mars 2022.

Oppsummert går tilbakemeldingene ut på at de aller fleste så langt har merket liten praktisk endring, men det er en oppfatning av at den nye organiseringen har ført til noe økt effektivitet ved alle rettssteder. Det oppleves også mer fleksibilitet ved eksempelvis sykdom eller habilitetsproblemer, da særlig ved rettssted Lister hvor man har kunne trekke på ressurser fra Kristiansand eller Arendal.

Kretsens syn på forslaget om reversering

Vest Agder krets mener det ikke foreligger noen gode grunner til å reversere reformen, slik den fungerer i dag. Det antas også at det kan forventes ytterligere utvikling og optimaliseringer i domstolens tjenestetilbud etter hvert som nye rutiner innarbeides fullt ut mv.

Det sentrale moment for medlemmene i Vest-Agder krets er bevaring av rettsstedene, ikke den administrative organiseringen av tingretten. En reversering av organiseringen, etter så kort tid, og tatt i betraktning de positive virkninger man har oppnådd så langt, fremstår etter kretsens syn som lite hensiktsmessig og bortkastede ressurser som burde komme ansatte og brukere til gode.

Det fremheves videre at det er viktig for kretsen at dagens struktur opprettholdes for å sikre nærhet til brukere og virksomhetsgrunnlaget i kretsen utenfor Kristiansand. Vest-Agder krets ønsker på denne bakgrunn en uttrykkelig lovfesting av nåværende rettssteder i domstolloven. Dette vil sikre at en eventuelle senere nedleggelse/endring av rettsstedene gjøres gjenstand for grundig behandling i Stortinget, hvilket etter kretsens syn vil øke terskelen for slike prosesser, samt øke sannsynligheten for at regionale politiske hensyn fremmes og tillegges vekt.

Konklusjon

Advokatforeningen Vest-Agder Krets mener dagens struktur ved Agder tingrett bør opprettholdes, og at rettsstedene bør sikres gjennom lovfesting i domstolsloven.

Kristiansand 19.04.22

For styret,

Emma Isaksen

Kretsleder

ADVOKATFORENINGEN

VESTFOLD KRETS

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Deres ref.: Karin Johansson
Vår ref.: Erik Fekete

kj@advokatforeningen.no

Dato: 19. april 2022

HØRING DOMSTOLSTRUKTUR – VESTFOLD KRETS STØTTER DAGENS ORDNING

Vestfold krets vil bemerke at sammenslåingen av domstolene i kretsen (til Vestfold tingrett) skjedde frivillig, og vi antar at domstolsleder, kommunene i rettskretsen og de ansatte fortsatt støtter dagens struktur. Høringsforslaget om reversering har unntak for dette tilfellet, og vi antar at dagens struktur opprettholdes selv om høringsforslaget vedtas.

Vestfold krets støtter dagens struktur – en sammenslått tingrett – Vestfold tingrett - med felles ledelse og tre rettssteder. Medlemmene har positive erfaringer med effektivitet, fleksibilitet og et større dommerkollegium.

Vestfold krets har forståelse for de utfordringer som andre rettskretser med større geografisk avstand møter på, men ønsker likevel at dagens tre rettssteder i Vestfold skal opprettholdes. Blir det utelukkende ett rettssted i kretsen, kan næringsstrukturen for advokatene endres, og borgernes rettssikkerhet i utkanten kan bli en utfordring selv om Vestfold er mindre enn andre rettskretser. Slik negativ effekt kan motvirkes ved at salæret for reisetid er full sats (ikke halv sats).

Med vennlig hilsen

Erik Fekete (sign.), nestleder

HØRINGSSVAR VEDR. ENDRING I DOMSTOLSSTRUKTUREN

I forbindelse med at sivilavdelingen i Justisdepartementet har sendt ut forslag om endringer i domstolstrukturen og at Advokatforeningen sentralt har bedt lokalavdelingene om innspill, vil Østfold og Follo krets i det følgende gi en oppsummering av kretsens synspunkter.

Innledningsvis skal det nevnes at styrets flertall er negative til en reversering. En reversering på nåværende tidspunkt fremstår som unødvendig byråkrati, og ordningen med to tingretter i vår rettskrets har vist seg å være velfungerende i praksis. Styrets mindretall har påpekt faren for at dommerne mister oversikt over stedlig nærhet til omtalte områder og risikoen for at fysiske befaringer vil måtte utgå, alternativt at slike befaringer vil innebære økte kostnader for partene. I tillegg er det fra mindretallets side trukket frem at færre domstoler på sikt vil kunne føre til færre rettssteder og at publikum således mister nærheten til domstolene samt at lekfolks ærend i domstolene blir vanskeliggjort.

På bakgrunn av at det var dissens i styret og for å sikre at styrets uttalelse gjenspeiler kretsens syn, ble det utarbeidet en spørreundersøkelse som ble distribuert til samtlige av kretsens medlemmer. Undersøkelsen ga medlemmene mulighet til å ta stilling til spørsmålet om reversering av domstolsreformen samt å grunngi eget ståsted.

Av de innkomne svarene, var samtlige negative til en reversering. Det er blant annet pekt på at domstolsreformen har gjort saksbehandlingstidene kortere og at det synes å være større fleksibilitet ift. beramning og at man er mindre sårbar ved sykdom i domstolene. En mer enhetlig behandling av sakene er også trukket frem som et positivt resultat av reformen. Det samme gjelder ift. grunnlag for moderat spesialisering, noe som er anført som et argument for bedre kvalitet i både prosess og resultat. Dette er kanskje det viktigste argumentet, fordi det antas at man gjennom den moderate spesialiseringen på sikt vil styrke dommernes samlede faglige kompetanse, noe som antas at vil medvirke til å gjøre domstolene mer attraktive som tvisteløsningsforum.

Det er også nevnt at dagens forskriftsbestemmelse om hvilket rettssted saken skal anlegges ved (Forskrift om fordelingen av sakene i domstolene FOR-2021-03-19-762), med fordel bør lovfestes jf. Domstolsadministrasjonens uttalelse. Prinsippet går ut på at saker behandles «hvor sakene geografisk hører hjemme» men med unntak «når det er hensiktsmessig». Ved lovfesting av regelen bør den samme fleksibiliteten som er inntatt i forskriften, videreføres i loven. Uavhengig av om bestemmelsen blir opprettholdt i forskrift eller videreført i lov, bør det presseres at ved avgjørelse av hvorvidt det er «hensiktsmessig» å legge saken til et annet rettssted i rettskretsen, ikke skal være avgjørende hvor dommere som er aktuelle, har sitt faste kontorsted. Dette bl.a. for å unngå at sakstyper som berøres av moderat spesialisering, kun behandles ved i regelen ett eller et fåtall av rettskretsens rettssteder.

Det bør også lovfestes at alle kretsens rettssteder skal være bemannet med personell for fysiske publikumshenvendelser i kontortiden, for å opprettholde ned nødvendige nærhet og service til publikum.

På bakgrunn av de ovenstående bemerkninger kan sentralstyret legge til grunn at Østfold og Follo krets i hovedsak er fornøyd med domstolsreformen slik den fungerer i dag og at kretsens flertall er imot en reversering.

Kambo, tirsdag 19. april 2022

Vennlig hilsen

For kretsstyret, Østfold og Follo krets

Nathalie H. Brinkmann

Kretsleder

Uttalelse fra Advokatforeningens lovutvalg for sivilprosess og voldgift

Det vises til departementets høringsnotat 26. januar 2022.

Ved reformen i 2021 ble en rekke tingretter slått sammen til større rettskretser. Samtlige rettssteder ble beholdt. Reformen hadde sin bakgrunn i utredningen fra Domstolkommisjonen i NOU 2019: 17 *Domstolstruktur*.

Hovedanbefalingen i NOU 2019: 17 var at det var nødvendig å utvide rettskretsene for å styrke rettssikkerheten, sikre fortsatt høy tillit til domstolene og bedre ressursutnyttelsen. Sammenslåtte tingretter ville etter Domstolkommisjonens syn blant annet bidra til sterke fagmiljøer, effektive domstoler og mer fleksibel håndtering av ujevn sakstilgang mellom rettskretsene.

Som kjent ble det foretatt en vesentlig endring fra Domstolkommisjonens forslag da saken ble fremmet av regjeringen, ved at alle rettsstedene skulle beholdes. Det rettssøkende publikums reisevei til retten ville dermed ikke endres.

Reformen ble gjennomført i 2021. Den har dermed hatt kort tid til å virke. Det ville vært naturlig at departementet foretok en evaluering av reformen etter en viss tid for å undersøke om formålene med reformen er oppnådd eller ikke. Spesielt gjelder det fordi det er svært viktige hensyn reformen skulle ivareta, nemlig å styrke rettssikkerheten og sikre fortsatt høy tillit til domstolene. Det lå omfattende utredninger bak Domstolkommisjonens forslag.

Bakgrunnen for den nå gjeldende domstolstrukturen i første instans er beskrevet i departementets høringsnotat av 26. januar punkt 2.3.1, 2.3.2 og 2.3.3.

Departementets forslag om å reversere sammenslåingen av tingrettene er begrunnet i høringsnotatet punkt 3, side 7 – 10. Hovedbegrunnelsen for å reversere sammenslåingen av domstolene fremgår av punkt 3.1. De følgende punkter synes ikke å være en del av begrunnelsen for reversering, men derimot ulike tiltak som skal redusere de negative effektene reversering i seg selv må antas å ha.

Så vidt lovutvalget kan se er det to argumenter som er fremført for å begrunne at det er riktig å reversere sammenslåingen av tingrettene.

Det ene er at "(s)tedlig ledelse i form av lokale sorenskrivere vil sikre domstolenes stemme i allmennheten. Flere sorenskrivere ivaretar på en bedre måte maktbalansen mellom domstolene og de øvrige statsmaktene." Argumentet om at stedlige sorenskrivere er viktige for å sikre domstolenes "stemme" i allmennheten synes helt nytt og nokså fremmed. Det har ikke vært vanlig at sorenskrivere inntar en aktiv rolle i offentlig debatt mv. Snarere tvert imot: Det vanlige har vært at sorenskriverne har konsentrert seg om sin domstols egen virksomhet og de saker domstolen har til behandling. Det er heller ikke lett å forstå hvorledes flere sorenskrivere på en bedre måte skal ivareta maktbalansen mellom domstolene og de øvrige statsmaktene. Antagelig er situasjonen omvendt. De sammenslåtte tingrettene vil ha større faglig tyngde, noe som i seg selv gjør dem mer egnet til å ivareta den maktbalansen departementet tar til orde for. Etter lovutvalgets syn har argumentet i høringsnotatet om verdien av flere sorenskrivere preg av å være oppkonstruert.

Det andre argumentet er at strukturreformen fra 2021 over tid vil føre til nedbygging av virksomheten ved mindre rettssteder. Dette vil både kunne ha betydning for statlige kompetansearbeidsplasser i ulike lokalsamfunn og kanskje også har ringvirkninger for andre tjenesteytere som advokater. Ved at strukturreformen opprettholdt samtlige rettssteder er dette ikke en virkning av reformen per nå. Snarere tvert om. Det er mange som rapporterer om at strukturreformen har muliggjort å styrke en del lokale rettssteder som ellers var preget av utidsmessige lokaler, svak tilskning mv. Et eksempel kan være tidligere Dalane tingrett i Rogaland. Med kun tre medarbeidere, hvorav en sorenskriver, en dommerfullmektig og en sekretær, var det tidligere få som søkte på stillinger her. Etter at Dalane tingrett ble en del av den sammenslåtte Sør-Rogaland tingrett, er det nå langt mer attraktivt å jobbe her, noe som kommer det rettssøkende publikum til gode.

Noe av det første ny sorenskriver gjorde, var å oppgradere lokalene, som frem til da hadde vært i brudd med nesten samtlige brannvernkrav. Grunnet svært stor sakstilflyt har tidligere sorenskrivere nesten ikke hatt tid til administrative oppgaver og først med sorenskriver i en rent administrativ stilling, ble dette fanget opp. Forholdene var da så alvorlige at lokalene ble stengt på dagen.

Etter at tingrettene ble slått sammen, ble det også åpnet for at ansatte i Egersund kunne jobbe i Stavanger og Sandnes enkelte anledninger. Den største forandringen var likevel at tidligere Dalane tingrett ble inkludert i et stort fagmiljø og at de ansatte nå deltar i ukentlige møter og faglige oppdateringer med kollegaer i Stavanger og Sandnes. Det medfører en stor og nødvendig kompetanseheving.

Etter sammenslåingen har også Sør-Rogaland tingrett benyttet muligheten til å omdisponere kapasiteten. Det har medført to følbare endringer. For det første er dommerfullmektigstillingen i Egersund omgjort til en dommerstilling. Med to permanente dommerstillinger vil det faglige miljøet bygges opp også lokalt. Videre er saksbehandlingstiden på særlig straffesaker gått vesentlig ned. I tidligere Jæren tingrett i Sandnes var det i 2020 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 144 dager for meddomssaker, langt over kravet på 90 dager. Etter sammenslåingen er gjennomsnittlig behandlingstid redusert til 79 dager, ettersom sorenskriver nå kan omfordele saker etter kapasitet og på den måten utnytte arbeidskraften optimalt.

Departementets bekymring i høringsnotatet om nedbygging av virksomheten ved mindre rettssteder synes mer å gjelde en mulig langsiktig effekt der flere rettssteder over tid vil kunne bli lagt ned. Andre høringsinstanser, som Domstoladministrasjon og Høyesterett, har allerede i sine høringsuttalelser påpekt at dette kan ivaretas ved den nåværende domstolstrukturen for tingrettene og jordskifterettene – inkludert alle rettsstedene – tas inn i domstolloven slik at den bare kan endres av Stortinget etter ordinær lovbehandling.

Vi kan altså ikke se at de hovedhensyn som departementet har trukket frem i høringsnotatet punkt 3.1 kan begrunne en reversering av sammenslåingen av tingrettene. Etter vårt syn er det naturlig nå å la reformen få virke en viss tid og foreta en grundig evaluering før en eventuelt på ny kaster om på tingrettsstrukturen.

I høringsnotatet punkt 3.2 har departementet pekt på en del utfordringer som oppstår ved gjeninnføring av domstolstrukturen fra før 2021 og bedt om høringsinstansenes syn på hvordan mindre domstoler kan styrkes for å redusere deres sårbarhet ytterligere. Høringsnotatet peker blant annet på mulige virkemidler for å utligne ulik sakstilgang til forskjellige tingretter ved å endre reglene for overføring av saker, opprettelse av faste dommerstillinger felles for flere domstoler mv. Lovutvalget vil ikke støtte forslaget om å endre dl. § 38 slik at overføring kan besluttes uten først å ha innhentet partenes syn. Isolert sett vil det redusere partenes forutsigbarhet ved domstolsbehandlingen og gjøre det mer attraktivt for partene å vurdere andre tvisteløsningsalternativer som voldgift.

Et grunnleggende problem som ikke vil avhjelpes ved noen av de tiltak departementet har trukket frem, er hvordan en skal klare å gjøre det attraktivt for flinke kandidater å søke seg til de minste domstolene. Rekruttering av dommere må anses som et av de aller viktigste rettssikkerhetstiltakene. Det å gjøre om stillinger fra dommerfullmektigstillinger til faste dommerstillinger kan neppe være tilstrekkelig. Det kan over tid være krevende å opprettholde et godt og oppdatert fagmiljø selv med 2 – 3 faste dommere fordi det over tid blir for lite påfyll med nye, flinke dommere.

I høringsnotatet punkt 4 har departementet pekt på spesielle sakstyper og bedt om innspill til hvordan utfordringer knyttet til dem best kan ivaretas i en ny domstolstruktur. Den største gruppen av saker som omtales er barnesakene. Etter lovutvalgets syn burde spørsmålet egentlig vært hva som kan gjøres for å styrke rettssikkerheten på dette området. Departementets perspektiv er dessverre nokså nedslående, hva som kan gjøres for å unngå reduksjon av rettssikkerheten på dette området ved en reversering av domstolstrukturen.

Departementet omtaler den samiske dimensjonen i høringsnotatet punkt 4.2. Etter opplegget i høringsnotatet er dette mest et spørsmål om hvordan grensene mellom de ulike tingrettene skal trekkes mellom de lokale tingrettene, og lovutvalget går ikke nærmere inn på denne spesielle problemstillingen i dette høringssvaret.

De foreløpige estimatene i høringsnotatet punkt 5 viser at det vil være betydelige kostnader forbundet med selve reverseringen av domstolstrukturen og i tillegg signifikante årlige ekstraavgifter. Det må etter vårt syn være bedre å anvende disse midlene til tiltak som reelt sett kan bidra til å styrke rettssikkerheten. Eksempler på dette kan være å senke terskelen for fri sakførsel etter rettshjelploven, og å få installert opptaksutstyr i alle rettssaler slik at den lovfestede plikten domstolen har hatt til å gjøre opptak av parts- og vitneforklaringer etter tvisteloven § 13-7 siden 2008 faktisk kan bli gjennomført fremover.

Dag Trygve Berntsen
Frank Ove Kvalvik
Michal Wiik Johansen
Terje Kvarsnes
Mads Torrissen
Tor Haug
Charlotte Marie Ringkjøb

Referanse: 202108251
Ansvarlig advokat: Ringkjøb AS
Sted/dato: Bodø, den 19. april 2022

Høringsuttalelse til forslag om å gjeninnføre domstolstrukturen fra før domstolsreformen i 2021 fra Advokatforeningen – Salten og Helgeland krets

1. Aktuelt

Det vises til utsendt høringsnotat vedrørende endringer i domstolstrukturen, med høringsfrist 26. april 2022.

2. Hovedsyn

Salten og Helgeland krets (heretter kretsen) mener at de hensyn som i sin tid begrunnet reformen fortsatt gjør seg gjeldende og de synspunkter som fremkommer i utsendt høringsnotat av 26. januar 2022 ikke endrer kretsens syn på reformbehov.

Kretsens medlemmer har fått avgi sine innspill på teamsmøte og dette er en kort oppsummering av de momenter som framkom.

3. Enkelte nærmere kommentarer

Advokatene i kretsen er av den oppfatning at saksgangen og berammelser i domstolene er blitt raskere og mer effektiv etter reformen. Det oppleves slik i alle aktuelle rettskretser.

For advokatene er det positivt at det synes som om det er enklere å få dommere til å ta saker på andre rettssteder etter reformen og at kvaliteten på prosessledelsen under rettens behandling av saken er blitt bedre. Det er også lagt merke til at leieavtaler på rettssteder er blitt forlenget og/eller lyst ut og dette er positivt i nærmiljøet.

For kretsen er det viktig å påpeke at større rettskretser legger til rette for robuste og stabile fagmiljøer, der spesielt områder som krever moderat spesialisering – som eksempelvis saker som gjelder barn og rettsmekling – får høyere kvalitet.

Kretsen mener at domstolsreformen har vært med på å gjøre Norge til en bedre rettsstat, ved å styrke rettssikkerheten gjennom en mer effektiv og faglig kompetent rettspleie. Med tanke på den massive motstand forslaget om reversering har møtt fra store deler av det

juridiske miljø, mener kretsen at det vil være meget uklokt å trosse erfaringer som har vist at «folk flest» har fått bedre rettsikkerhet – som er det viktigste enkeltmennesket kan motta i sitt møte med rettspleien.

Med hilsen – på vegne av styret i Salten og Helgeland krets

Charlotte Marie Ringkjøb
advokat
charlotte@advokatinord.no